

**Tom VIII A.
Prawo własności
przemysłowej.
Komentarz**

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Prawo własności przemysłowej

z dnia 30 czerwca 2000 r. (Dz.U. z 2001 r., Nr 49,
poz. 508)

Tekst jednolity z dnia 13 czerwca 2003 r. (Dz.U. Nr 119,
poz. 1117)

Tekst jednolity z dnia 17 września 2013 r. (Dz.U. z 2013 r.
poz. 1410)

Tekst jednolity z dnia 5 kwietnia 2017 r. (Dz.U. z 2017 r.
poz. 776)

Tekst jednolity z dnia 28 stycznia 2020 r. (Dz.U. z 2020 r.
poz. 286)

Tekst jednolity z dnia 20 stycznia 2021 r. (Dz.U. z 2021 r.
poz. 324)

WPROWADZENIE

Literatura: *M. Poźniak-Niedzielska*, Ewolucja prawa własności intelektualnej w dobie współczesnej, PiP 2002, Nr 10; *R. Skubisz*, Formy ochrony prawnej wynalazku na ziemiach polskich do 1918 r. Ocena z punktu widzenia prawnika pozytywisty, WOWI 2018, z. 42; *tenże*, Prawo własności przemysłowej (charakterystyka ogólna), PiP 2002, Nr 3; *tenże*, Własność przemysłowa w systemie prawa, SPP 2011, Nr 1; *tenże*, Znaczenie wyroków prejudycjalnych Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (na przykładzie prawa znaków towarowych), w: Księga Jubileuszowa z okazji 100-lecia rzecznictwa patentowego w Polsce (red. *K. Czub*), Warszawa 2018; *H. Żakowska-Henzler*, Rynek wewnętrzny Unii Europejskiej a prawo własności intelektualnej, Warszawa 2013; *Ł. Żelechowski*, Zasada numerus clausus praw na dobrach niematerialnych – dylematy dotyczące pojmowania i obowiązywania, w: Opus auctorem laudat. Księga jubileuszowa dedykowana Profesor Monice Czajkowskiej-Dąbrowskiej (red. *K. Szczepanowska-Kozłowska, I. Matusiak, Ł. Żelechowski*), Warszawa 2019.

Spis treści

A. Uwagi wprowadzające 1

B. PrWiPrzem – kodeks własności przemysłowej? 8

C. Prawo własności przemysłowej a prawo własności intelektualnej 16

D. Źródła prawa własności przemysłowej 19

I. PrWiPrzem oraz akty wykonawcze 19

II. Prawo międzynarodowe 34

III. Prawo unijne 41

1. Prawo pierwotne 41

2. Prawo pochodne 45

E. Dziedzina prawa własności przemysłowej a inne akty ustawowe 58

I. PrWiPrzem a inne ustawy regulujące prawa na dobrach niematerialnych 58

II. PrWiPrzem a prawo zwalczania nieuczciwej konkurencji 60

III. PrWiPrzem a KC 61

IV. PrWiPrzem a przepisy postępowania administracyjnego 64

V. PrWiPrzem a postępowanie cywilne 65

VI. PrWiPrzem a prawo karne 68

VII. PrWiPrzem a publiczne prawo konkurencji 69

A. Uwagi wprowadzające

1. Ustawa – Prawo własności przemysłowej z 30.6.2000 r. (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 324) **weszła w życie w dniu 22.8.2001 r.** (zob. komentarz do art. 327 PrWiPrzem). Stanowi w zamierzeniu ustawodawcy **akt prawny normujący kompleksowo problematykę własności przemysłowej**. Jak wskazano w uzasadnieniu projektu PrWiPrzem: „Celem dodatkowym, dla którego przyjęto koncepcję jednolitego aktu prawnego [jako cel zasadniczy określono w uzasadnieniu dążenie do harmonizacji norm prawa krajowego ze standardami ochrony własności przemysłowej wynikającymi z prawa międzynarodowego i wspólnotowego – uwaga Ł.Ż.] jest osiągnięcie maksymalnej spójności rozwiązań prawnych, opartych na identycznych założeniach co do ich charakteru” (s. 1 uzasadnienia projektu PrWiPrzem, Druk sejmowy III kadencji Nr 248).

2. Wyrazem kompleksowego charakteru PrWiPrzem jest art. 1 ust. 1 pkt 1 PrWiPrzem, zgodnie z którym ustawa ta normuje stosunki w zakresie wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych i topografii układów scalonych. Wyliczenie przedmiotów własności przemysłowej objętych regulacją PrWiPrzem jest obszerne i w znacznym stopniu pokrywa się z przedmiotowym zakresem pojęcia własności przemysłowej w świetle art. 1 ust. 2 KonwPar, aczkolwiek zakres regulacji PrWiPrzem jest częściowo szerszy niż zakres KonwPar, ze względu na unormowanie w przepisach

PrWłPrzem problematyki ochrony topografii układów scalonych oraz przyjęcie przepisów odnoszących się do projektów racjonalizatorskich, częściowo zaś jest węższy, ponieważ nie jest unormowana w PrWłPrzem problematyka zwalczania nieuczciwej konkurencji, którą KonwPar wyraźnie zalicza do własności przemysłowej (na temat zakres przedmiotowego KonwPar i porównania go do zakresu PrWłPrzem – zob. komentarz do art. 1 PrWłPrzem, Nt 1–4).

2.1. Artykuł 2 PrWłPrzem przewiduje, że zwalczanie nieuczciwej konkurencji reguluje odrębna ustawa. Stosownym aktem normującym tę problematykę jest ZNKU. Pewne znaczenie posiada także – w ramach szeroko rozumianego prawa zwalczania nieuczciwej konkurencji – NieuczPrakRynkU (zob. komentarz do art. 1 PrWłPrzem, Nt 2, oraz art. 2 PrWłPrzem, Nt 2 i 4).

3. Ograniczając uwagi historyczne dotyczące krajowych aktów prawnych z zakresu własności przemysłowej do okresu po odzyskaniu przez Polskę niepodległości (na temat wcześniejszego rozwoju prawa własności przemysłowej na ziemiach polskich zob. *R. Skubisz*, w: *System PrPryw*, t. 14A, 2017, s. 11 i n Nb 6 i n., umieszczający uwagi na ten temat w ramach zarysu historycznego przedstawionego z perspektywy historii powszechnej w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów ochrony; w odniesieniu do ochrony wynalazków zob. *M. du Vall*, w: *du Vall, Traple i in.*, *Prawo patentowe*, 2017, s. 54–60; *R. Skubisz*, *Formy*, s. 73 i n.), wskazać należy, że pierwszymi aktami dotyczącymi tej dziedziny po 1918 r. były pochodzące z tej samej daty – 4.2.1919 r. – dekrety: o patentach na wynalazki (Dz.U. Nr 13, poz. 137 ze zm.), o ochronie wzorów rysunkowych i modeli (Dz.U. Nr 13, poz. 138 ze zm.) oraz o ochronie znaków towarowych (Dz.U. Nr 13, poz. 139 ze zm.). Następnie przyjęty został model kompleksowej regulacji dotyczącej poszczególnych przedmiotów ochrony w ustawie z 5.2.1924 r. o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych (Dz.U. Nr 31, poz. 306 ze zm.), a później w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z 22.3.1928 r. o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych (Dz.U. Nr 31, poz. 306 ze zm.). Akt ten zachował moc obowiązującą po II wojnie światowej. Na przełomie lat 40. i 50. XX w. przyjęte zostały także akty prawne normujące pewne wycinkowe zagadnienia własności przemysłowej, tj.: ustawa z 20.12.1949 r. o wynalazkach i wzorach użytkowych, dotyczących obrony Państwa (Dz.U. Nr 63 poz. 496 ze zm.), ustawa z 18.7.1950 r. o licencjach na wykonywanie wynalazków i wzorów użytkowych (Dz.U. Nr 36, poz. 331) oraz dekret z 12.10.1950 r. o wynalazczości pracowniczej (Dz.U. Nr 47 poz. 428 ze zm.). W pierwszej połowie lat 60. XX w. ustawodawca uchylił *OchrWynR1928* i przyjął model regulacji **rozproszonej**, w którym unormowania dotyczące ochrony poszczególnych dóbr własności przemysłowej zawarte były w odrębnych aktach prawnych. W tym okresie uchwalona została ustawa z 31.5.1962 r. – *Prawo wynalazcze* (Dz.U. Nr 33, poz. 156; zakresem przedmiotowym tej ustawy objęta była problematyka wynalazków, wzorów użytkowych i projektów racjonalizatorskich) oraz ustawa z 28.3.1963 r. o znakach towarowych (Dz.U. Nr 14, poz. 73). Dodatkowo regulacja dotycząca wzorów zdobniczych zawarta została nie w akcie rangi ustawowej, lecz w akcie wykonawczym, tj. w *WzorZdobR63* z 29.1.1963 r., które zostało wydane na podstawie art. 142 *PrWynal*.

4. Model regulacji rozproszonej był kontynuowany aż do wejścia w życie PrWłPrzem. W zakresie ochrony wynalazków, wzorów użytkowych i projektów racjonalizatorskich PrWynal została zastąpiona ustawą z 19.10.1972 r. o wynalazczości (tekst pierwotny Dz.U. Nr 43, poz. 272 ze zm.). W zakresie ochrony wzorów zdobniczych *WzorZdobR63* zachowało moc obowiązującą na podstawie art. 125 ust. 3 *WynU*, mimo uchylenia *PrWynal*, i utraciło ją dopiero z chwilą wejścia w życie PrWłPrzem. W zakresie ochrony znaków towarowych *ZnTowU63* została natomiast zastąpiona ustawą z 31.1.1985 r. o znakach towarowych (Dz.U. Nr 5, poz. 17 ze zm.). Problematyka ochrony topografii układów scalonych unormowana została w ustawie z 30.10.1992 r. o ochronie topografii układów scalonych (Dz.U. Nr 100, poz. 498 ze zm.).

5. Wymienione powyżej akty prawa krajowego obowiązywały bezpośrednio przed wejściem w życie PrWiPrzem, tj. przed 22.8.2001 r. (zob. Nt 1 powyżej) i utraciły moc obowiązującą z chwilą wejścia w życie tej ustawy (zob. komentarz do art. 326 PrWiPrzem, Nt 1–3). Tym samym ustawodawca przyjął model **kompleksowej** regulacji ochrony przedmiotów własności przemysłowej objętych uchylonymi aktami, przy czym kategoria wzorów zdobniczych, której dotyczyły przepisy WzorZdobR63, została zastąpiona kategorią wzorów przemysłowych (por. art. 316 ust. 1 PrWiPrzem). Wprowadzonym przez PrWiPrzem *novum* w polskim prawie własności przemysłowej była możliwość uzyskania prawa z rejestracji na oznaczenie geograficzne; ze względu na szereg uwarunkowań ten reżim ochrony nie zyskał na znaczeniu praktycznym, które aktualnie uznać można za nieistniejące (zob. uwagi przed art. 174 PrWiPrzem, Nt 3–4).

6. Jakkolwiek regulacja stosunków w zakresie przedmiotów wymienionych w art. 1 ust. 1 pkt 1 PrWiPrzem stanowi bez wątpienia zasadniczy element PrWiPrzem, to dodać trzeba, że zakresem PrWiPrzem objęta jest także problematyka projektów racjonalizatorskich, a ściślej – zasady, na jakich przedsiębiorcy mogą przyjmować projekty racjonalizatorskie i wynagradzać ich twórców (por. art. 1 ust. 1 pkt 2 PrWiPrzem), która wcześniej uregulowana była w przepisach PrWynal oraz WynU. Zagadnienia te są unormowane są przede wszystkim w art. 7 oraz art. 8 ust. 2 PrWiPrzem. Istotna różnica między regulacją dotyczącą projektów racjonalizatorskich a regulacją dotyczącą dóbr wymienionych w art. 1 ust. 1 pkt 1 PrWiPrzem polega na tym, że projekty racjonalizatorskie nie stanowią, inaczej niż dobra wymienione w art. 1 ust. 1 pkt 1 PrWiPrzem, przedmiotu praw wyłącznych (zob. szerzej w komentarzu do art. 7 PrWiPrzem, Nt 2).

7. Kompleksowy charakter regulacji zawartej w PrWiPrzem jest dodatkowo podkreślony przez objęcie zakresem tej ustawy problematyki zadań i organizacji UP RP (art. 1 ust. 1 pkt 3 PrWiPrzem). Szczegółowo jest ona unormowana w Tytule VIII PrWiPrzem pt. „Urząd Patentowy” (art. 259 i n. PrWiPrzem).

7.1. W zakresie zagadnień ustrojowych dotyczących UP RP z chwilą wejścia w życie PrWiPrzem uchylona została na mocy art. 326 pkt 4 PrWiPrzem ustawa z 31.5.1962 r. o Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. z 1993 r. Nr 26, poz. 118 ze zm.).

B. PrWiPrzem – kodeks własności przemysłowej?

8. Obecność w systemie prawa ustawy takiej jak PrWiPrzem o zakresie przedmiotowym ujętym tak szeroko jak w art. 1 ust. 1 pkt 1–3 PrWiPrzem **nie jest rozwiązaniem oczywistym**. Z jednej strony wskazać można – w perspektywie porównawczej – przykłady kompleksowych aktów prawnych z tej dziedziny, np. włoski kodeks prawa własności przemysłowej (*Codice della proprietà industriale*) z 10.2.2005 r. czy francuski kodeks własności intelektualnej (CPI) z 1.6.1992 r. Z drugiej strony w państwach o równie wysoko rozwiniętych systemach prawnych istnieją odrębne akty prawne normujące problematykę ochrony poszczególnych dóbr własności przemysłowej. Przykładowo w Niemczech obowiązują odrębne ustawy – patentowa (*Patentgesetz* z 16.12.1980 r.), o ochronie wzorów użytkowych (*Gebrauchsmustergesetz* z 28.8.1986. r.), o ochronie wzorów przemysłowych [*Gesetz über den rechtlichen Schutz von Design (Designgesetz – DesignG)* z 12.3.2004 r.], o znakach towarowych i innych oznaczeniach odróżniających [*Gesetz über den Schutz von Marken und sonstigen Kennzeichen (Markengesetz – MarkenG)* z 25.10.1994 r.]. Podobna odrębność aktów normujących ochronę poszczególnych dóbr własności przemysłowej (intelektualnej) istnieje także w prawie angielskim oraz w federalnym prawie amerykańskim. W prawie polskim, jak wynika z uwag przedstawionych w Nt 3 powyżej, kompleksowość regulacji na obszarze prawa własności przemysłowej cechowała międzywojenne akty prawne, tj. OchrWynU1924, OchrWynR1928.

Następnie po utracie mocy obowiązującej przez OchrWynR1928 przyjęty został model regulacji rozproszonej, który obowiązywał do wejścia w życie PrWłPrzem. Na tle powyższych odmienności w skali porównawczej i historycznej pytanie o potrzebę kompleksowej regulacji problematyki własności przemysłowej w jednym akcie prawnym **nie ma charakteru retrocyjnego**. Zasadniczą zaletą kompleksowej regulacji byłaby możliwość wprowadzenia części ogólnej, zawierającej podstawowe zasady i definicje pojęć z zakresu prawa własności przemysłowej, wspólnych dla poszczególnych dóbr i praw, niezależnie od istniejących między nimi odmienności. Chodzić może zwłaszcza o takie pojęcia, które stanowią przedmiot omówienia w komentarzu do art. 1 PrWłPrzem, jak pojęcie dobra własności przemysłowej jako podkategorii pojęcia dobra niematerialnego (zob. komentarz do art. 1 PrWłPrzem, Nt 8 i n.), uwydatnienie wspólnych elementów konstrukcji praw wyłącznych z zakresu własności przemysłowej (zob. komentarz do art. 1 PrWłPrzem, Nt 24 i n.), np. zaakcentowanie potrzeby wyodrębnienia strony pozytywnej i negatywnej niezależnie od szczegółowego unormowania treści poszczególnych praw w dalszych przepisach (zob. komentarz do art. 1 PrWłPrzem, Nt 36–40), pojęcie terytorialności praw własności przemysłowej (zob. komentarz do art. 1 PrWłPrzem, Nt 44–45). Zabieg taki nie jest z pewnością łatwy. Normatywne zdefiniowanie powyższych, a także innych ogólnych pojęć i zagadnień wymaga wyjątkowej precyzji.

9. Odnosząc wyżej sformułowane uwagi do obowiązującej PrWłPrzem, stwierdzić trzeba, że ustawa **nie posiada** odpowiednio obszernej części ogólnej, w której ustawodawca wyjąłby „przed nawias” najważniejsze pojęcia i konstrukcje prawne, stwarzając w ten sposób solidną bazę dla dalszej szczegółowej regulacji. Trudno uznać za spełniające tę rolę przepisy zawarte w Tytule I PrWłPrzem pt. „Przepisy ogólne” (art. 1–9 PrWłPrzem). Regulacja ta jest zbyt skąpa, aby mogła pretendować do miana części ogólnej prawa własności przemysłowej. Artykuł 3 ust. 1 PrWłPrzem zawierający tzw. ustawowy słowniczek PrWłPrzem obejmuje wprawdzie pojęcia, których zdefiniowanie nie jest oczywiście mankamentem, ale niekoniecznie są to pojęcia mające największe znaczenie z punktu widzenia zakresu przedmiotowego ustawy określonego w art. 1 ust. 1 PrWłPrzem (zob. A. Michalak, w: *Michalak, Komentarz PrWłPrzem*, 2016, art. 3, Nb 1; autor stwierdza, że niekompletność zestawienia pojęć w art. 3 ust. 1 PrWłPrzem stanowi potwierdzenie braku kodeksowego charakteru tej ustawy). Treść art. 3 ust. 1 PrWłPrzem nie rekompensuje więc braku bardziej fundamentalnych unormowań.

10. Przede wszystkim niedosyt budzi brzmienie art. 1 ust. 1 pkt 1 PrWłPrzem, w którym obszernemu wyliczeniu dóbr własności przemysłowej objętych zakresem PrWłPrzem towarzyszy lakoniczne stwierdzenie, że ustawa normuje „stosunki” w zakresie tych dóbr. Przepis ten nie wyjaśnia konstrukcji prawnych kryjących się pod pojęciem rzeczonych „stosunków”. Nie wiadomo, czy chodzi o pojęcie stosunku prawnego w rozumieniu prawa cywilnego. Jest to wątpliwe już z tego powodu, że ustawa zawiera obszerną regulację dotyczącą postępowań administracyjnych przed UP RP, a także zawiera przepisy o odpowiedzialności karnej. Trudno zatem ograniczać pojęcie „stosunków” w rozumieniu art. 1 ust. 1 pkt 1 PrWłPrzem do stosunków cywilnoprawnych. Nawet jednak w obrębie stosunków cywilnoprawnych terminologia art. 1 ust. 1 pkt 1 PrWłPrzem daleka jest od jednoznaczności. Niewątpliwie stosunki prawa cywilnego powstają m.in. w związku z wkroczeniem przez określony podmiot w sferę wyłączności zagwarantowaną treścią praw własności przemysłowej (zob. komentarz do art. 1 PrWłPrzem, Nt 35), w związku z zawarciem umów dotyczących dóbr i praw własności przemysłowej (por. art. 67 ust. 1, art. 76 PrWłPrzem), czy w związku z podjęciem przez przedsiębiorcę korzystania z wynalazku, wzoru użytkowego lub przemysłowego, które rodzi obowiązek zapłaty wynagrodzenia (art. 22–23 PrWłPrzem). Nie jest natomiast rozstrzygnięte w doktrynie prawa cywilnego, czy pojęcie stosunku prawnego jest adekwatne do opisanego sytuacji prawnej związanej z samym istnieniem prawa wyłącznego i obowiązkiem nieoznaczonego kręgu podmiotów do niewkraczania w sferę wyłączności gwarantowanej treścią

takiego prawa (stosunki jednostronnie zindywidualizowane, charakterystyczne dla praw wyłącznych, wyróżniają np. *Wolter, Ignatowicz, Stefaniuk*, Prawo cywilne, 2018, s. 128–129; krytycznie w kwestii posługiwania się pojęciem stosunku prawnego w odniesieniu do praw wyłącznych *M. Pyziak-Szafnicka*, w: System PrPryw, t. 1, 2012, s. 806, Nb 39; zob. także krytyczne uwagi tej autorki dotyczące zgłoszonej w doktrynie francuskiej koncepcji powszechnej pasywnej obligacji, której wierzycielem jest właściciel – *M. Pyziak-Szafnicka*, w: System PrPryw, t. 1, 2012, s. 828–829, Nb 77). Na tym tle powstać może wątpliwość, czy pojęcie „stosunków” jest adekwatne dla opisanego zawartej w PrWłPrzem i fundamentalnej dla tej ustawy regulacji dotyczącej treści praw wyłącznych, w tym ich strony pozytywnej w zakresie uprawnienia do pozytywnej eksploatacji dóbr własności przemysłowej (por. art. 63 ust. 1 PrWłPrzem, art. 153 ust. 1 PrWłPrzem) oraz rozporządzania takimi prawami (por. art. 67 ust. 1 PrWłPrzem, art. 162 ust. 1 PrWłPrzem). Realizacja przez podmiot prawa wyłącznego uprawnień objętych stroną pozytywną nie wiąże się przecież z naruszeniem przez jakąkolwiek osobę trzecią prawa wyłącznego, tj. z naruszeniem jego strony negatywnej (w kwestii pojęcia strony pozytywnej i negatywnej praw własności przemysłowej zob. komentarz do art. 1 PrWłPrzem, Nt 36). Niejasne pojęcie „stosunków” użyte w art. 1 ust. 1 pkt 1 PrWłPrzem nie tylko nie wyjaśnia, ale przede wszystkim umniejsza znaczenie normatywnie art. 1 ust. 1 pkt 1 PrWłPrzem, które w zasadzie sprowadza się do wyliczenia wymienionych w nim dóbr. Nie zostały zaś w tym przepisie, ani w żadnym innym przepisie Tytułu I PrWłPrzem, wyjaśnione podstawowe konstrukcje praw dotyczących dóbr własności przemysłowej występujące w ustawie – ani praw wyłącznych, ani innych praw. Wycinkowo jedynie do problematyki tej nawiązuje art. 8 ust. 1 i 2 PrWłPrzem normujący prawa twórców projektów wynalazczych.

11. Reperkusją ogólności pojęcia „stosunków” w zakresie dóbr własności przemysłowej z art. 1 ust. 1 pkt 1 PrWłPrzem jest niejednoznaczność pojęcia **praw własności przemysłowej w ujęciu podmiotowym**. Zgodnie z jednym stanowiskiem termin ten odnieść należy do wyłącznych i bezwzględnych praw na dobrach własności przemysłowej (*U. Promińska*, w: *Promińska*, Prawo własności przemysłowej, 2004, s. 20). Według szerszego podejścia pojęcie praw własności przemysłowej odnoszone jest do wszelkich praw unormowanych w PrWłPrzem, nawet jeżeli nie są one prawami wyłącznymi i bezwzględnymi (zob. *Szewc, Jyż*, Prawo własności przemysłowej, 2011, s. 159–160; zob. wymienienie takich praw w komentarzu do art. 1 PrWłPrzem, Nt 5). W komentarzu przyjęte zostało stanowisko pierwsze, rezerwujące pojęcie praw własności przemysłowej dla praw bezwzględnych i wyłącznych z dziedziny własności przemysłowej, przyjmujące zaś dla pozostałych praw unormowanych w PrWłPrzem określenie ich jako praw z dziedziny własności przemysłowej (zob. komentarz do art. 1 PrWłPrzem, Nt 7). Brak jednoznacznego normatywnego zdefiniowania ogólnego pojęcia praw własności przemysłowej nie wydaje się mieć jedynie znaczenia teoretycznego, ponieważ pojęcie to występuje w innych ustawach, w związku z czym jego zakres powinien być jednoznaczny (por. art. 55¹ pkt 6 KC, art. 33 pkt 9 KRO; szeroko ujęty zwrot „prawa określone w ustawie z dnia 30.6.2000 r. – Prawo własności przemysłowej” występuje z kolei w przepisach z zakresu prawa podatkowego – por. art. 16b ust. 1 pkt 6 PDOPrU oraz art. 22b ust. 1 pkt 6 PDFizU; zob. też komentarz do art. 153 PrWłPrzem, Nt 4).

12. Następnie o ile w art. 3 ust. 1 pkt 6 PrWłPrzem zdefiniowane zostało przez wyliczenie pojęcie **projektów wynalazczych**, to całkowicie poza nawiasem regulacji zawartej w Tytule I pozostają dobra z doktrynalnie wyodrębnianej kategorii **oznaczeń odróżniających** (w kwestii wyodrębnienia tej kategorii zob. komentarz do art. 1 PrWłPrzem, Nt 15–18). Z zestawienia art. 3 ust. 1 pkt 6 PrWłPrzem z art. 1 ust. 1 pkt 1 PrWłPrzem wyprowadzić można jedynie *a contrario* wnioski, że znaki towarowe i oznaczenia geograficzne nie są projektami wynalazczymi. Z przepisów zawartych w Tytule I PrWłPrzem nie wynika jednak, czy znaki towarowe i oznaczenia geograficzne łączy jedynie to, że nie należą do kategorii projektów wynalazczych, czy też – w ocenie ustawodawcy – są dobrami, które wykazują względem siebie

podobieństwa. W rzeczywistości zarówno znaki towarowe, jak i inne oznaczenia geograficzne należą do wspomnianej już szerszej kategorii wyodrębnianej doktrynalnie – oznaczeń odróżniających. Okoliczność tę wydaje się zresztą dostrzegać sam ustawodawca, gdyż, po pierwsze, umieścił unormowania dotyczące zarówno znaków towarowych, jak i oznaczeń geograficznych w jednym Tytule III PrWłPrzem pt. „Znaki towarowe i oznaczenia geograficzne”, a ponadto unormował roszczenia dotyczące znaków towarowych i oznaczeń geograficznych łącznie w Dziale III Tytułu IX, a zarazem odrębnie od unormowanych w Dziale II tego samego Tytułu roszczeń dotyczących wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych i topografii układów scalonych. Tym bardziej zaskakuje więc brak uwypuklenia wspólnego mianownika znaków towarowych i oznaczeń geograficznych w przepisach ogólnych w Tytule I PrWłPrzem.

12.1. Przykładu odniesienia się do tej kwestii dostarczać mogłaby niemiecka ustawa o znakach towarowych i innych oznaczeniach odróżniających z 1994 r. [Gesetz über den Schutz von Marken und sonstigen Kennzeichen (*Markengesetz – MarkenG*)]. Zgodnie z § 1 tej ustawy zatytułowanym „chronione znaki towarowe i inne oznaczenia odróżniające [podkr. *L.Ż.*]” (*Geschützte Marken und sonstige Kennzeichen*) ochroną na jej podstawie objęte są znaki towarowe (*Marken*), oznaczenia handlowe (*geschäftliche Bezeichnungen*) oraz oznaczenia geograficzne (*geographische Herkunftsangaben*). Oczywiście przy uwzględnieniu zakresu przedmiotowego PrWłPrzem chodziłoby jedynie o znaki towarowe i oznaczenia geograficzne.

13. Zaletą kompleksowej regulacji własności przemysłowej jest ujęcie w jednym akcie prawnym zagadnień wspólnych związanych z **postępowaniami przed UP RP**. Dotyczy to w szczególności kwestii regulacji wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy (por. 244–245 PrWłPrzem) oraz postępowania spornego (art. 255–256 PrWłPrzem), a także zasad reprezentacji przed UP RP (por. art. 236–241 PrWłPrzem). Podobne zalety może mieć łączne unormowanie problematyki opłat, rejestrów, dokumentów i ogłoszeń urzędowych (por. Tytuł V PrWłPrzem). Pełna unifikacja unormowań w sferze procedury administracyjnej nie jest jednak zrealizowana w przepisach PrWłPrzem i nie jest także chyba możliwa. Odrębność zaznacza się przede wszystkim w odniesieniu do postępowań w sprawie udzielenia poszczególnych praw własności przemysłowej. Okoliczność, że niektóre prawa udzielane są w procedurze w pełni badawczej (patent, prawo ochronne na wzór użytkowy – por. art. 10 ust. 1 PrWłPrzem), niektóre w procedurze polegającej na częściowej merytorycznej weryfikacji *ex officio* przesłanek i przeszkód ochrony (prawo ochronne na znak towarowy – por. art. 147 ust. 1 i 1¹ PrWłPrzem), a inne jeszcze – w trybie rejestracyjnym polegającym na sprawdzeniu prawidłowości zgłoszenia z minimalnymi elementami weryfikacji merytorycznej (prawo z rejestracji wzoru przemysłowego – por. art. 10 ust. 2, art. 111 ust. 1 PrWłPrzem; prawo z rejestracji oznaczenia geograficznego – por. art. 182 ust. 1 i 2 PrWłPrzem, prawo z rejestracji topografii – por. art. 203 ust. 1 i 2 PrWłPrzem), przekłada się na odmienności w zakresie przebiegu postępowań zgłoszeniowych. Z tego powodu, a także ze względu na inne odmienności, stosowana przez ustawodawcę w przepisach PrWłPrzem technika wewnątrzustawowych odesłań w zakresie postępowań w sprawie udzielenia praw własności przemysłowej do wzorca w postaci przepisów o postępowaniu w sprawie udzielenia patentu z nakazem ich odpowiedniego stosowania (por. m.in. art. 97 ust. 6, art. 100 ust. 1, art. 109, art. 118 ust. 1, art. 138 ust. 2, art. 148 PrWłPrzem) powoduje konieczność zachowania najwyższej dbałości w toku odpowiedniego stosowania, przy uwzględnieniu specyfiki ustawowych przesłanek dotyczących poszczególnych dóbr, a także przepisów dotyczących treści zgłoszeń tych dóbr.

13.1. Istotna odmiennость w sferze proceduralnej dotyczy ponadto dwóch środków o nazwach – zawierających słowo „**sprzeciw**”. Odróżnić trzeba sprzeciw wobec prawomocnej decyzji o udzieleniu patentu, prawa ochronnego na wzór użytkowy lub któregośkolwiek z praw z rejestracji, który może być wniesiony dopiero po udzieleniu prawa i publikacji informacji o jego udzieleniu w „Wiadomościach Urzędu Patentowego” (art. 246 ust. 1 PrWłPrzem), od sprzeciwu wobec zgłoszenia znaku towarowego, którego złożenie jest możliwe przed wydaniem decyzji w sprawie udzielenia prawa ochronnego na znak towarowy po ogłoszeniu przez UP RP o zgłoszeniu znaku (por. art. 152¹⁷ ust. 1 PrWłPrzem).

14. Za zaletę regulacji kompleksowej uznać należy scalone unormowanie środków ochrony praw własności przemysłowej, które w PrWłPrzem polega na łącznym unormowaniu tej problematyki w odniesieniu do roszczeń dotyczących wynalazków, wzorów użytkowych i wzorów przemysłowych (por. Tytuł IX, Dział II PrWłPrzem) oraz dla znaków towarowych i oznaczeń geograficznych (por. Tytuł IX, Dział III PrWłPrzem). Warto zauważyć, że w prawie unijnym standardy prawne dla państw członkowskich w zakresie środków ochrony ogółu praw własności intelektualnej unormowane są horyzontalnie w jednym akcie prawnym, tj. w dyrektywie 2004/48/WE (zob. Nt 55 poniżej).

15. W podsumowaniu powyższych uwag stwierdzić należy, po pierwsze, że **PrWłPrzem nie może pretendować do miana kodeksu prawa własności przemysłowej** w znaczeniu aktu prawnego, który formalnie będąc „zwykłą” ustawą, tworzy systemową podstawę regulacji określonej dziedziny prawa. Przeciwno przypisywaniu PrWłPrzem powyższej roli przemawia przede wszystkim brak odpowiednio rozbudowanej – objętościowo i treściowo – części ogólnej. **Powyższa okoliczność nie oznacza jednak, że obowiązywanie aktu realizującego taki model regulacji jak PrWłPrzem ocenić należy z założenia negatywnie.** Akt prawny skonstruowany tak jak PrWłPrzem, tj. pozbawiony dostatecznie wyrazistego spoiwa w postaci części ogólnej, ma nadal, jak wyżej wskazano, swoje zalety (zob. Nt 13–14 powyżej). Kształtowanie przepisów w przypadku takiego aktu prawnego cechować powinna jednak dbałość o zachowanie autonomii rozwiązań przewidzianych dla poszczególnych dóbr i praw, przy uwzględnieniu jego ograniczonej roli unifikującej. Przykładem aktu prawnego formalnie kompleksowego i szerokiego, ale *de facto* realizującego, i to w dość skrajnej postaci, model autonomicznej regulacji dotyczącej poszczególnych praw na dobrach niematerialnych, jest francuski kodeks własności intelektualnej (CPI) z 1.6.1992 r. powstały w wyniku zespolenia ogółu wcześniej obowiązujących ustaw z dziedziny praw na dobrach niematerialnych i ich usystematyzowania według nowej numeracji w części ustawodawczej oznaczonej symbolem „L” (*partie législative*; późniejszy dekret z 10.4.1995 r. zawiera z kolei tzw. część wykonawczą kodeksu własności intelektualnej, której przepisy oznaczone są symbolem „R” – *partie réglementaire*). Powyższy przykład aż tak skrajnej autonomii poszczególnych części w ramach jednego aktu prawnego z zakresu ochrony dóbr niematerialnych nie musi być właściwym wzorcem do naśladowania, ale na uwagę zasługuje jego dość długie już obowiązywanie. Naturalnie możliwy jest model, w którym dochodzi do przyjęcia rzeczywiście kodeksowej regulacji prawa własności przemysłowej, polegającej na wyodrębnieniu odpowiedniej części ogólnej, a także na pogłębionej unifikacji przepisów w przypadku tych rozwiązań prawnych, w odniesieniu do których jest to możliwe, a jednocześnie respektowaniu autonomii poszczególnych reżimów ochrony przedmiotów własności przemysłowej, gdy jest to uzasadnione. Konstrukcja aktu prawnego ukształtowanego według takiego modelu wymaga jednak „zegarmistrzowskiej precyzji”. Należy także mieć na uwadze, że po przyjęciu takiego aktu okolicznością, która niekoniecznie sprzyjać musi utrzymaniu dalszej jego spójności na przestrzeni kolejnych lat, jest nieuchronna potrzeba nowelizacji, których prawdopodobieństwo wzrasta tym bardziej, im szerszy jest zakres przedmiotowy aktu. Konieczność nowelizacji może być spowodowana w szczególności potrzebą wdrożenia zupełnie nowych lub zreformowanych standardów prawa unijnego, względnie koniecznością dostosowania przepisów krajowych do obowiązujących i niewłaściwie wdrożonych standardów. Konieczność dbałości o odpowiednią precyzję nie znika oczywiście w przypadku modelu kompleksowego aktu prawnego o ograniczonym zakresie regulacji wspólnych oraz charakteryzującego się stosunkową autonomią unormowań dotyczących poszczególnych dóbr i praw, który to model wydaje się realizować PrWłPrzem. W przypadku takiego aktu prawnego negatywne skutki wadliwych ingerencji ustawodawczych nie są zapewne aż tak dotkliwe jak w przypadku aktu o większym niż obecnie stopniu unifikacji rozwiązań.

C. Prawo własności przemysłowej a prawo własności intelektualnej

16. Prawo własności przemysłowej w znaczeniu przedmiotowym, czyli zespół przepisów regulujących stosunki prawne w zakresie dóbr własności przemysłowej, stanowi część szerszego pojęcia, tj. prawa własności intelektualnej w znaczeniu przedmiotowym. Powyższa okoliczność znajduje potwierdzenie w definicjach własności intelektualnej znajdujących się w konwencjach międzynarodowych. Wymienić należy zwłaszcza dwa akty prawa międzynarodowego wiążące Polskę. Po pierwsze, jest to Konwencja o ustanowieniu Światowej Organizacji Własności Intelektualnej sporządzona w Sztokholmie w dniu 14.7.1967 r. (Dz.U. z 1975 r. Nr 9, poz. 49, zał.; por. definicję terminu „własność intelektualna” zawartą w art. 2 pkt viii tej konwencji, obejmującą także przedmioty własności przemysłowej). Po drugie, szeroka definicja własności intelektualnej, obejmująca także przedmioty własności przemysłowej, zawarta jest w art. 1 ust. 2 TRIPS (zob. Nt 36 poniżej).

17. Szerokie ujęcie własności intelektualnej, obejmujące własność przemysłową, odnaleźć można także w aktach prawa unijnego. Wymienić należy zwłaszcza dyrektywę 2004/48/WE. Określenie „prawa własności intelektualnej” występujące w art. 2 tej dyrektywy obejmuje także prawa własności przemysłowej (zgodnie z oświadczeniem Komisji Nr 2005/295/WE, Dz.Urz. UE L Nr 94, s. 37, dotyczącym interpretacji pojęcia praw własności intelektualnej w rozumieniu art. 2 dyrektywy 2004/48/WE). Ponadto art. 2 pkt 1 rozp. Nr 608/2013 obejmuje zakresem pojęcia „praw własności intelektualnej” następujące dobra lub prawa z zakresu własności przemysłowej: znak towarowy, wzór; oznaczenie geograficzne, patent, dodatkowe świadectwo ochronne dla produktów leczniczych, dodatkowe świadectwo ochronne dla środków ochrony roślin, topografię układu scalonego oraz wzór użytkowy (por. art. 2 pkt 1 lit. a, b, d, e, f, g, j oraz k rozp. Nr 608/2013). Powyższe przykłady uświadamiają powszechną już dziś tendencję do szerokiego ujmowania własności intelektualnej w aktach prawnych jako pojęcia nadrzędnego względem własności przemysłowej.

18. Pomimo argumentów formalnych wynikających z definicji własności intelektualnej w międzynarodowych konwencjach i w prawie unijnym wzajemny stosunek zakresów pojęć „własność intelektualna” i „własność przemysłowa” pozostaje zagadnieniem budzącym dylematy doktrynalne, jeżeli chodzi o intelektualną naturę dóbr własności przemysłowej z kategorii oznaczeń odróżniających; zagadnienie to jest szerzej omówione w komentarzu do art. 1 PrWłPrzem, Nt 20-21.

D. Źródła prawa własności przemysłowej

I. PrWłPrzem oraz akty wykonawcze

19. Szeroki zakres przedmiotowy PrWłPrzem znajduje odzwierciedlenie w rozbudowanej strukturze tej ustawy. Najwyższą jednostką jej systematyki są tytuły, których wyodrębniono jedenaście.

20. Tytuł I pt. „Przepisy ogólne” (art. 1–9 PrWłPrzem) nie jest podzielony na dalsze jednostki systematyczne. Pośród przepisów zawartych w Tytule I PrWłPrzem wyróżnić można dwie grupy. W pierwszej, która obejmuje art. 1–6 PrWłPrzem, unormowane są zagadnienia mające ogólne znaczenie dla problematyki ochrony własności przemysłowej w świetle PrWłPrzem. Do zagadnień tych należą:

1) zakres przedmiotowy PrWłPrzem (art. 1 ust. 1 PrWłPrzem),

- 2) zasada niezależności ochrony przedmiotów własności przemysłowej na podstawie innych ustaw (art. 1 ust. 2 PrWłPrzem),
- 3) odrębność regulacji dotyczącej zwalczania nieuczciwej konkurencji (art. 2 PrWłPrzem),
- 4) tzw. słowniczek ustawy zawierający wykaz niektórych definicji używanych w przepisach PrWłPrzem (art. 3 ust. 1 PrWłPrzem),
- 5) zakres stosowania przepisów PrWłPrzem do praw własności przemysłowej uzyskanych na podstawie umów międzynarodowych oraz przepisów prawa unijnego bezpośrednio skutecznych w RP (art. 4 PrWłPrzem),
- 6) zasady, na których osoby zagraniczne korzystać mogą z ochrony na podstawie przepisów PrWłPrzem (art. 5 PrWłPrzem),
- 7) właściwość UP RP do udzielania praw wyłącznych (art. 6 PrWłPrzem).

W drugiej grupie przepisów zawartych w Tytule I PrWłPrzem, obejmującej art. 7–9 PrWłPrzem, unormowane zostały kwestie o bardziej już sprecyzowanym zakresie przedmiotowym, które dotyczą dóbr z kategorii projektów wynalazczych w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 6 PrWłPrzem. Są to:

- 1) zagadnienia dotyczące projektów racjonalizatorskich i regulaminów racjonalizacji (art. 7),
- 2) prawa twórców tych spośród projektów wynalazczych, które mogą stanowić przedmiot praw wyłącznych, tj. wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych oraz topografii układów scalonych (art. 8 ust. 1 PrWłPrzem)
- 3) prawa twórców projektów racjonalizatorskich (art. 8 ust. 2 PrWłPrzem); projekty racjonalizatorskie nie stanowią przedmiotu praw wyłącznych, co stanowi o ich specyfice w obrębie kategorii projektów wynalazczych (zob. komentarz do art. 3 PrWłPrzem, Nt 27, oraz komentarz do art. 7 PrWłPrzem, Nt 2)
- 4) legitymacja organizacji społecznych, do których zakresu działania należą sprawy popierania własności przemysłowej, do udzielania pomocy twórcom projektów wynalazczych i występowania w ich interesie przed organami wymiaru sprawiedliwości oraz przed UP RP (art. 9 PrWłPrzem).

21. W Tytule II PrWłPrzem pt. „Wynalazki, wzory użytkowe i wzory przemysłowe” zawarto unormowania odnoszące się do trzech wymienionych kategorii projektów wynalazczych. W otwierającym ten Tytuł Dziale I zatytułowanym „Przepisy wspólne” (art. 9–23 PrWłPrzem) unormowano przede wszystkim kwestie związane z:

- 1) określeniem podmiotu, któremu przysługuje prawo do uzyskania patentu, a także prawo do uzyskania prawa ochronnego na wzór użytkowy i prawo do uzyskania prawa z rejestracji wzoru przemysłowego (art. 11–12, 20–21 PrWłPrzem),
- 2) pierwszeństwem do uzyskania praw wyłącznych (art. 13–19 PrWłPrzem) oraz
- 3) wynagrodzeniem twórcy za korzystanie przez przedsiębiorcę z wynalazku, wzoru użytkowego lub wzoru przemysłowego (art. 22–23 PrWłPrzem).

Kolejne działy w Tytule II, odnoszące się już do poszczególnych dóbr i praw do nich, cechuje pewna dysproporcja objętościowa. Najobszerniejszy jest Dział II zatytułowany „Wynalazki i patenty” (art. 24–93⁷ PrWłPrzem), dzielący się na rozdziały. Mniej obszerne są kolejne działy, które nie są ponadto podzielone na rozdziały, tj. Dział III pt. „Wzory użytkowe i prawa ochronne na wzory użytkowe” (art. 94–101 PrWłPrzem) oraz Dział IV pt. „Wzory przemysłowe i prawa z rejestracji wzorów przemysłowych” (art. 102–119 PrWłPrzem). Powyższa dysproporcja wynika z okoliczności, że unormowania Działu II dotyczącego wynalazków i patentów stanowią w obrębie Tytułu II unormowanie wzorcowe, w związku z czym ustawodawca w przepisach Działu III i IV skupił się na uregulowaniu kwestii specyficznych dotyczących wzorów użytkowych i wzorów przemysłowych, a także praw wyłącznych do tych dóbr, przewidując zarazem szerokie odesłania zawierające nakaz odpowiedniego stosowania wielu przepisów o wynalazkach i patentach (por. szerokie odesłanie w art. 100 ust. 1 PrWłPrzem w zakresie wzorów użytkowych i praw ochronnych oraz – nieco węższe, ale nadal znaczne – w art. 118 ust. 1 PrWłPrzem w zakresie wzorów przemysłowych i praw z rejestracji).

21.1. Odrębnym aktem ustawowym w zakresie ochrony wynalazków jest DokaZPatU dotycząca problematyki dokonywania europejskich zgłoszeń patentowych oraz skutków patentu europejskiego w RP.

22. W Tytule III pt. „Znaki towarowe i oznaczenia geograficzne” unormowana została problematyka ochrony dóbr własności przemysłowej z kategorii oznaczeń odróżniających. Dział I zatytułowany „Znaki towarowe i prawa ochronne” obejmuje art. 120–173 PrWłPrzem, zaś Dział II zatytułowany „Oznaczenia geograficzne” obejmuje art. 174–195 PrWłPrzem. Obydwa działy zawierają rozbudowaną regulację i podzielone są na rozdziały. Natura oznaczeń odróżniających jako dóbr niematerialnych różni się istotnie od projektów wynalazczych (na temat pojęcia oznaczeń odróżniających zob. komentarz do art. 1 PrWłPrzem, Nt 14–18). O odrębności tej kategorii przedmiotów ochrony świadczyć może okoliczność, że w żadnym z obydwu działów w Tytule III nie znajdują się szerokie odesłania do przepisów o wynalazkach i patentach, podobne do zawartych w art. 100 ust. 1 PrWłPrzem (w przypadku wzorów użytkowych) i w art. 118 ust. 1 PrWłPrzem (w przypadku wzorów przemysłowych). Takie odesłania w Tytule III dotyczą jedynie bardzo konkretnych zagadnień, np. pewnych kwestii proceduralnych w postępowaniu w sprawie udzielenia prawa ochronnego na znak towarowy (por. art. 148 PrWłPrzem) lub – w zakresie obrotu prawami ochronnymi na znaki towarowe – umów przenoszących prawa ochronne (por. art. 162 ust. 1 zd. 2 PrWłPrzem, z zastrzeżeniem jednak odrębnych uregulowań w art. 162 ust. 1¹–6 PrWłPrzem) oraz umów licencyjnych (art. 163 ust. 1 zd. 2, z zastrzeżeniem jednak odrębnych uregulowań w art. 163 ust. 1¹–5 PrWłPrzem). Autonomiczny charakter ma także regulacja dotycząca oznaczeń geograficznych; zupełnie sporadyczne są w Dziale II Tytułu III odesłania zawierające nakaz odpowiedniego stosowania przepisów o wynalazkach i patentach (por. 176 ust. 1¹ PrWłPrzem) lub o znakach towarowych i prawach ochronnych (por. art. 185 ust. 1 zd. 2 PrWłPrzem; zob. także art. 302 ust. 1 PrWłPrzem). Jest inną sprawą, że problematyka ochrony oznaczeń geograficznych na podstawie przepisów PrWłPrzem jest obecnie pozbawiona znaczenia praktycznego (zob. uwagi przed art. 174 PrWłPrzem, Nt 3–4).

23. W Tytule IV pt. „Topografie układów scalonych”, obejmującym art. 196–221 PrWłPrzem, unormowana została problematyka kolejnego dobra z kategorii projektów wynalazczych – topografii układów scalonych oraz praw z rejestracji topografii. Przynależność topografii do kategorii projektów wynalazczych (por. art. 3 ust. 1 pkt 6 PrWłPrzem) sprawia, że zawarta w Tytule IV regulacja, jakkolwiek świadcząca o specyfice topografii jako przedmiotów ochrony, zawiera obszerne odesłania wyrażające nakaz odpowiedniego stosowania bądź przepisów ogólnych o wynalazkach, wzorach użytkowych lub wzorach przemysłowych (por. odesłania w art. 200–201 PrWłPrzem), bądź przepisów o wynalazkach i patentach (por. odesłania w art. 209 ust. 1 PrWłPrzem, art. 221 ust. 1 PrWłPrzem).

24. Regulacja zawarta w Tytułach V–VII obejmuje zasadniczo problematykę związaną z rozmaitymi aspektami proceduralnymi w postępowaniach przed UP RP. Regulacja ta obejmuje Tytuł V pt. „Opłaty, rejestry i ogłoszenia urzędowe” (art. 222–234 PrWłPrzem), Tytuł VI pt. „Strona, pełnomocnicy, terminy, dokonywanie zgłoszeń i prowadzenie korespondencji, środki zaskarżenia oraz informacje w postępowaniu zgłoszeniowym i rejestrowym” (art. 235–254) oraz Tytuł VII pt. „Postępowanie sporne” (art. 255–258 PrWłPrzem).

25. Tytuł VIII pt. „Urząd Patentowy” (art. 259–281 PrWłPrzem) zawiera unormowania dotyczące UP RP, będącego centralnym organem administracji rządowej w sprawach z zakresu własności przemysłowej (art. 259 PrWłPrzem). W kolejnych działach Tytułu VIII unormowane zostały kwestie zadań i organizacji UP RP (Dział I, art. 259–265¹ PrWłPrzem), ekspertów, asesorów i aplikantów eksperckich (Dział II, art. 266–272¹ PrWłPrzem), odpowiedzialności dyscyplinarnej ekspertów (Dział III, art. 273–274 PrWłPrzem), kolegiów orzekających do spraw spornych (Dział IV, art. 279–281 PrWłPrzem).

26. W Tytule IX pt. „Dochodzenie roszczeń w postępowaniu cywilnym”, obejmującym art. 283–302 PrWłPrzem, unormowane zostały zarówno aspekty materialnoprawne, jak i niektóre aspekty proceduralne odpowiedzialności cywilnej powstającej w związku z ochroną przedmiotów własności przemysłowej. Tytuł IX dzieli się na trzy działy: Dział I pt. „Przepisy wspólne” (art. 283–286¹ PrWłPrzem), Dział II pt. „Roszczenia dotyczące wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych i topografii układów scalonych” (art. 287–295 PrWłPrzem), Dział III pt. „Roszczenia dotyczące znaków towarowych i oznaczeń geograficznych” (art. 296–302 PrWłPrzem). Usystematyzowanie przepisów Tytułu IX w wymienionych trzech działach wskazywać mogłoby na pewne uporządkowanie materii. W rzeczywistości jednak uregulowanie poszczególnych aspektów materialnoprawnych oraz proceduralnych jest nieco rozproszone w przepisach poszczególnych działów Tytułu IX.

26.1. Po pierwsze, nieobszerne unormowania dotyczące **zagadnień z zakresu procedury cywilnej** zasadniczo zawarte są w Dziale I w art. 283–284 PrWłPrzem, które odnoszą się do spraw rozpoznawanych w postępowaniu odrębnym w sprawach własności intelektualnej, a także do rozpoznawanych w tym postępowaniu wniosków o zabezpieczenie środka dowodowego, wyjawienie lub wydanie środka dowodowego, wezwanie do udzielenia informacji (art. 286¹ ust. 1 pkt 1–3 oraz ust. 2 PrWłPrzem). Przepisy z zakresu procedury cywilnej odnaleźć można jednak także w Dziale II; są to przepisy dotyczące właściwości sądów i trybu rozpoznania spraw o wynagrodzenie za korzystanie z projektów wynalazczych, wyjąwszy projekty racjonalizatorskie (art. 294–295 PrWłPrzem).

26.2. Po drugie, jeżeli chodzi o unormowania dotyczące **cywilnoprawnych środków ochrony w prawie materialnym**, regulacja zawarta w Tytule IX PrWłPrzem jest ustrukturyzowana w ten sposób, że w Dziale II unormowana jest problematyka roszczeń dotyczących wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych oraz topografii układów scalonych, zaś odrębnie w Dziale III unormowana jest cywilnoprawna ochrona praw do znaków towarowych oraz oznaczeń geograficznych. W Dziale II zasadnicze przepisy merytoryczne odnoszą się do roszczeń dotyczących praw do najważniejszej kategorii projektu wynalazczego – tj. wynalazku (art. 287–291 PrWłPrzem), zaś kolejne artykuły zawierają nakaz odpowiedniego stosowania tych przepisów do: dodatkowych praw ochronnych (art. 291¹ PrWłPrzem), wzorów użytkowych (art. 292 ust. 1 PrWłPrzem), wzorów przemysłowych (art. 292 ust. 1 PrWłPrzem z zastrzeżeniem art. 292 ust. 2 PrWłPrzem), topografii układów scalonych (art. 293 ust. 1 PrWłPrzem z zastrzeżeniem art. 293 ust. 2 i 3 PrWłPrzem). Zaznaczyć trzeba, że objęte art. 287–291 PrWłPrzem unormowanie roszczeń dotyczących wynalazku nie odnosi się jedynie do roszczeń z tytułu naruszenia prawa wyłącznego – patentu (w tym zakresie zob. art. 287–289 PrWłPrzem), ale także uwzględnia problematykę odpowiedzialności cywilnej osoby nieuprawnionej do uzyskania patentu (art. 290 PrWłPrzem) oraz odpowiedzialności uprawnionego z patentu, który został unieważniony, wobec nabywcy patentu, licencjodawcy lub innej osoby, na rzecz której uprawniony dokonał odpłatnego rozporządzenia (art. 291 PrWłPrzem). Odrębnie unormowane są środki ochrony z tytułu naruszenia praw ochronnych na znaki towarowe oraz praw z rejestracji oznaczeń geograficznych (art. 296 ust. 1 i 1¹, art. 297–298, art. 302 PrWłPrzem). Problematyka środków ochrony nie ogranicza się jednak tylko do Działów II i III, ponieważ także w Dziale I Tytułu IX unormowane jest tzw. roszczenie prewencyjne o zaprzestanie działań groźących naruszeniem praw wyłącznych własności przemysłowej (art. 285 PrWłPrzem) oraz roszczenie o orzeczenie przez sąd o będących własnością naruszającego bezprawnie wytworzonych lub oznaczonych wytworach oraz środkach i materiałach, które zostały użyte do ich wytworzenia lub oznaczenia (art. 286 PrWłPrzem; por. także art. 297 PrWłPrzem).

26.3. Po trzecie, w art. 296 PrWłPrzem unormowana została problematyka tzw. **strony negatywnej prawa ochronnego na znak towarowy**. Ściśle rzecz ujmując – w art. 296 ust. 2 PrWłPrzem unormowane zostały ogólne przesłanki naruszenia prawa ochronnego oraz trzy zasadnicze typy naruszeń tego prawa, zaś w art. 296 ust. 1²–1⁶ PrWłPrzem unormowane są szczególne postacie naruszenia prawa ochronnego. Ponadto w art. 296 ust. 2¹ PrWłPrzem określone zostały pewne sposoby używania znaku towarowego, które, przy spełnieniu przesłanek naruszenia prawa ochronnego określonych w art. 296 ust. 2 PrWłPrzem, stanowić mogą działania bezprawne. Obecność w Tytule IX PrWłPrzem przepisów dotyczących strony negatywnej prawa ochronnego może budzić zastrzeżenia. W przypadku praw własności przemysłowej do projektów wynalazczych strona negatywna unormowana jest w przepisach PrWłPrzem odnoszących się do treści tych praw, w bezpośrednim sąsiedztwie przepisów o stronie pozytywnej oraz normatywnych ograniczeniach każdego z nich (por. art. 66–71 i 75 PrWłPrzem – w odniesieniu do treści, naruszenia i ograniczeń patentu; art. 105–107 oraz 115 PrWłPrzem – w odniesieniu do treści, naruszenia

i ograniczeń prawa z rejestracji wzoru przemysłowego). Dzięki temu bez trudu można wskazać prawne podstawy do skonstruowania sfery wyłączności przyznanej przez patent lub inne prawo wyłączne. W przypadku prawa ochronnego na znak towarowy w Tytule III, Dziale I, Rozdziale 5 znajdują się przepisy o stronie pozytywnej prawa ochronnego (art. 153–154 PrWłPrzem) i jego ograniczeniach oraz innych wyłączeniach naruszenia (art. 155–157 oraz 160 PrWłPrzem), podczas gdy strona negatywna unormowana jest w Tytule IX, Dziale III, w art. 296 PrWłPrzem. Stan ten nie wydaje się dobrze służyć przejrzystości regulacji prawnej (zob. także komentarz do art. 296 PrWłPrzem, Nt 5).

27. W Tytule X pt. „Przepisy karne” (art. 303–310 PrWłPrzem) zawarte zostały przepisy dotyczące przestępstw i wykroczeń odnoszących się do dóbr i praw własności przemysłowej.

28. Pośród przepisów zawartych w Tytule XI pt. „Zmiany w przepisach obowiązujących. Przepisy końcowe i przejściowe”, obejmującym art. 315–327 PrWłPrzem, szczególnie znaczenie mają przepisy określające zasady intertemporalne dotyczące ochrony dóbr własności przemysłowej w związku z wejściem w życie PrWłPrzem (por. art. 315–321 PrWłPrzem).

29. Przepisy PrWłPrzem zawierają liczne delegacje do wydania aktów wykonawczych. Obszerny katalog tych aktów można uporządkować w kilku grupach.

30. Po pierwsze, wyróżnić można akty, które dotyczą zgłaszania i rozpatrywania zgłoszeń poszczególnych dóbr własności przemysłowej. W tej grupie wymienić należy (podążając za kolejnością uregulowania ochrony danego dobra w obrębie PrWłPrzem):

- 1) rozporządzenie Prezesa RM z 17.9.2001 r. w sprawie dokonywania i rozpatrywania zgłoszeń wynalazków i wzorów użytkowych (Dz.U. Nr 102, poz. 1119 ze zm.);
- 2) rozporządzenie Prezesa RM z 9.9.2016 r. w sprawie składania i rozpatrywania wniosków o udzielenie dodatkowego prawa ochronnego dla produktów leczniczych i produktów ochrony roślin (Dz.U. z 2016 r. poz. 1482);
- 3) rozporządzenie Prezesa RM z 30.1.2002 r. w sprawie dokonywania i rozpatrywania zgłoszeń wzorów przemysłowych (Dz.U. 2002 Nr 40, poz. 358 ze zm.);
- 4) rozporządzenie Prezesa RM z 8.12.2016 r. w sprawie dokonywania i rozpatrywania zgłoszeń znaków towarowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2053);
- 5) rozporządzenie Prezesa RM z 25.4.2002 r. w sprawie dokonywania i rozpatrywania zgłoszeń oznaczeń geograficznych (Dz.U. Nr 63, poz. 570 ze zm.);
- 6) rozporządzenie Prezesa RM z 19.10.2001 r. w sprawie dokonywania i rozpatrywania zgłoszeń topografii układów scalonych (Dz.U. Nr 128, poz. 1413).

31. Po drugie, szczególnej problematyki dotyczy rozporządzenie RM z 23.7.2002 r. w sprawie wynalazków i wzorów użytkowych dotyczących obronności lub bezpieczeństwa Państwa (Dz.U. 2002 Nr 123, poz. 1056).

32. Po trzecie, wyróżnić można rozporządzenia dotyczące rozmaitych aspektów w odniesieniu do ogółu przedmiotów własności przemysłowej. Do tej kategorii należą:

- 1) rozporządzenie RM z 29.8.2001 r. w sprawie opłat związanych z ochroną wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych i topografii układów scalonych (Dz.U. Nr 90, poz. 1000 ze zm.);
- 2) rozporządzenie Prezesa RM z 30.9.2016 r. w sprawie wzorów dokumentów patentowych, dodatkowych świadectw ochronnych, świadectw ochronnych, świadectw rejestracji oraz dowodów pierwszeństwa wydawanych przez Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1659);
- 3) rozporządzenie Prezesa RM z 12.1.2017 r. w sprawie rejestrów prowadzonych przez Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2017 r. poz. 115).

33. Po czwarte, wyróżnić należy rozporządzenia dotyczące problematyki organizacji i zadań UP RP, tj.:

- 1) rozporządzenie RM z 8.1.2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 8, poz. 59 ze zm.);

- 2) rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z 17.6.2002 r. w sprawie aplikacji eksperckiej i asesury oraz oceny wykonywanych przez asesora czynności eksperta w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 91, poz. 810);
- 3) rozporządzenie Prezesa RM z 3.11.2004 r. w sprawie mnożników stosowanych do ustalenia wysokości wynagrodzenia ekspertów, asesorów i aplikantów eksperckich oraz stawek dodatków w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 240, poz. 2411 ze zm.);
- 4) rozporządzenie Prezesa RM z 3.2.2021 r. w sprawie nadania statutu Urzędowi Patentowemu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2021 r. poz. 248).

II. Prawo międzynarodowe

34. Prawo własności przemysłowej jest dziedziną stanowiącą przedmiot licznych umów międzynarodowych. Namacalnym przejawem znaczenia prawa międzynarodowego na tym obszarze jest: po pierwsze, definicja umowy międzynarodowej w rozumieniu PrWiPrzem jako umowy, której stroną jest RP (art. 3 ust. 1 pkt 4 PrWiPrzem; zob. komentarz do art. 3 PrWiPrzem, Nt 15–22); po drugie, sformułowane na użytek PrWiPrzem definicje konkretnych umów międzynarodowych wiążących RP (por. art. 3 ust. 1 pkt 5, 9–12 PrWiPrzem), do których odnoszą się dalsze przepisy ustawy; po trzecie, ogólne odniesienia w przepisach PrWiPrzem do umów międzynarodowych (por. m.in. art. 4, art. 5 ust. 1, art. 14, art. 15¹ ust. 1, art. 16, art. 124–126 PrWiPrzem).

35. Pośród wiążących RP umów w zakresie prawa własności przemysłowej wyróżnić można pierwszą grupę umów, które normują podstawowe zasady międzynarodowego prawa własności przemysłowej oraz standardy ochrony różnych dóbr własności przemysłowej. Druga grupa obejmuje umowy dotyczące konkretnych przedmiotów ochrony (wynalazków, wzorów przemysłowych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych).

36. Wśród umów znajdujących się w pierwszej grupie wymienić należy przede **fundamentalny akt prawa międzynarodowego w dziedzinie własności przemysłowej – KonwPar** (zob. też definicję KonwPar w art. 3 ust. 1 pkt 5 PrWiPrzem; szerzej na temat zakresu przedmiotowego KonwPar zob. w komentarzu do art. 1 PrWiPrzem, Nt 1–3; na temat KonwPar zob. też komentarz do art. 3 PrWiPrzem, Nt 23–25). Kolejną umową, tworzącą fundament globalnego systemu ochrony własności intelektualnej, jest Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej (Dz.U. z 1996 r. Nr 32, poz. 143, zał.), stanowiące załącznik Nr 1c do sporządzonego w Marrakeszu w dniu 15.4.1994 r. Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu i określane od skrótu angielskiej nazwy jako **TRIPS**. Umowa ta ma szeroki zakres przedmiotowy, ponieważ dotyczy handlowych aspektów własności intelektualnej. Zakres definicji własności intelektualnej zawartej w art. 1 ust. 2 TRIPS obejmuje także przedmioty i prawa własności przemysłowej. Zgodnie z przywołanym przepisem własność intelektualna w rozumieniu TRIPS odnosi się do wszystkich kategorii, stanowiących przedmiot uregulowań Sekcji 1–7 Części II TRIPS, a więc do praw autorskich i praw pokrewnych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych, wzorów przemysłowych, patentów, topografii układów scalonych oraz ochrony informacji nieujawnionej. Normatywnym *iunctim* między przepisami KonwPar i TRIPS jest art. 2 ust. 1 TRIPS, który stanowi, że w zakresie części II, III i IV TRIPS członkowie WTO zastosują się do wymogów art. 1–12 i 19 KonwPar, a więc zasadniczych przepisów KonwPar. Ponadto stosownie do art. 2 ust. 2 TRIPS żadne z postanowień Części I do IV TRIPS nie uchyli istniejących wzajemnych zobowiązań członków WTO, wynikających z m.in. z KonwPar (na temat relacji TRIPS do KonwPar zob. komentarz do art. 5 PrWiPrzem, Nt 3; zob. też komentarz do art. 2 PrWiPrzem, Nt 3). Podstawowe zasady międzynarodowego prawa własności przemysłowej wynikające z KonwPar i TRIPS omówione są w komentarzu do art. 5 PrWiPrzem, Nt 8 i n. Zagadnienie

[Przejdź do księgarni →](#)